

Druga Pielgrzymka Papieża Jana Pawła II

<https://drugapielgrzymka.ipn.gov.pl/jp3/dokumenty/etapy/92712,Niepokalanow-18-VI.html>
2023-01-28, 12:04

Niepokalanów (18 VI)

Przykładowe dokumenty z zasobu Archiwum IPN w Warszawie i zasobu Archiwum IPN w Łodzi z wprowadzeniem Aleksandra Jaźwińskiego, Archiwum IPN

W bazylice klasztornej w Niepokalanowie przywitali Papieża prymas Józef Glemp oraz Wikariusz Generalny Franciszkanów Błażej Kruszyłowicz. Ojciec Święty odprawił połowę mszę świętą w intencji kanonizowanego 10 października 1982 r. o. Maksymiliana Kolbego, szczególnie podkreślał duchowy wymiar męczeństwa i poświęcenia własnego życia:

„W dniu 10 października ubiegłego roku dane mi było wynieść na ołtarze Kościoła powszechnego świętego Maksymiliana Marię Kolbego, syna polskiej ziemi. Niezwykła to była kanonizacja. [...] Czuło się wyraźnie, że ogłoszenie świętym Kościoła ojca Maksymiliana trafia w jakiś newralgiczny punkt wrażliwości człowieka naszych czasów. Stąd też powszechne było oczekiwanie na tę kanonizację, a udział w niej potwierdził to

oczekiwanie. Pytając o motywy, można stwierdzić, że Maksymilian Kolbe przez swoją śmierć w obozie koncentracyjnym, w bunkrze głodowym, potwierdził w jakiś szczególnie wymowny sposób dramat ludzkości dwudziestego stulecia. Jednakże motywem głębszym i właściwym wydaje się to, że w tym kapłanie-męczenniku w jakiś szczególny sposób przejrzysta stała się centralna prawda Ewangelii: prawda o potędze miłości. [...] Ta właśnie prawda Ewangelii stała się szczególnie przejrzysta poprzez czyn oświęcimski ojca Maksymiliana Kolbego. Można powiedzieć, że najdoskonalszy wzór, jaki pozostawił nam Odkupiciel Świata, został w tym czynie podjęty z całkowitym heroizmem, a równocześnie z jakąś ogromną prostotą. Ojciec Maksymilian występuje z szeregu, aby przyjęto go jako kandydata do bunkra głodu na miejsce Franciszka Gajowniczka: podejmuje decyzję, w której ujawnia się równocześnie dojrzałość jego miłości i moc Ducha Świętego – i do końca wypełnia tę ewangeliczną decyzję: oddaje życie za brata. [...] Jednakże w tej śmierci objawiło się zarazem duchowe zwycięstwo nad śmiercią podobne do tego, jakie miało miejsce na Kalwarii. A więc: nie »poniósł śmierć«, ale »oddał życie« – za brata. W tym jest moralne zwycięstwo nad śmiercią. »Oddać życie« za brata – to znaczy stać się poniekąd szafarzem własnej śmierci. Maksymilian Kolbe był szafarzem – był wszakże, jako syn świętego Franciszka, kapłanem”.

Po mszy odśpiewano „Boże, coś Polskę”, według raportów SB wielu uczestników uniosło wtedy dłonie z palcami ułożonymi w znak „V”. Następnie Papież spotkał się z siostrami zakonnymi,

rolnikami, byłymi więźniami obozów koncentracyjnych (w tym z Franciszkiem Gajowniczkim) i dwoma zakonnikami z Japonii. Otrzymał też liczne dary i upominki, m.in.: odlew kuli ziemskiej z napisem „Do Boga przez Niepokalaną”, obraz i książkę o św. Maksymilianie Kolbem, szaty liturgiczne, a nawet 100 par skarpet od pracowników ZPP „Syntex”. Po obiedzie z towarzyszącymi członkami Episkopatu, ale jeszcze przed odlotem do Częstochowy wręczono Ojcu Świętemu złoty medal wykonany przez klasztor, upamiętniający wizytę Jana Pawła II w Niepokalanowie.

Służba Bezpieczeństwa przygotowania do wizyty Papieża w Niepokalanowie rozpoczęła 6 lutego 1983 r. Efektem tego było powołanie przez Naczelnika Wydziału IV KWMO w Skierniewicach płk. Wacława Kloskę w dniu 10 czerwca 1983 r. Wydziałowej Grupy Operacyjnej do sprawy „Zorza”. Do jej głównych zadań należało prowadzenie działań operacyjno-politycznych, zmierzających do rozpoznania przygotowań klasztoru na przybycie Ojca Świętego. W tym celu nawiązano współpracę z Klasztornym Komitetem Organizacyjnym i służbą porządkową, w którą ściśle zaangażowali się m.in.: Zastępca Komendanta Wojewódzkiego MO ds. SB płk. Aleksander Gradecki oraz Centralne Kierownictwo MSW i KGMO. W ramach spotkań organizacyjnych ustalano wszystkie szczegóły wizyty, w tym miejsce głównego nabożeństwa, koordynację działań służb porządkowych, zmianę spikera uroczystości (proboszcza parafii zakonnej o. Matejka, który prezentował nie dość uległą postawę wobec zaleceń SB, zastąpił wikariusz

parafii) oraz sposób postępowania wobec osób manifestujących treści związane z ruchem „Solidarność”. W ramach operacji „Nowa Wieś” przeprowadzono skrupulatne przeszukania mieszkań działaczy „Solidarności” oraz konfiskaty materiałów poligraficznych takich jak: maszyny do pisania, farba drukarska, kalki hetograficzne, czy matryce białkowe. Oprócz tego przedstawiono zarzuty prokuratorskie czterem osobom, z czego trzy zostały tymczasowo aresztowane.

Zabezpieczono też teren, na którym odbywała się uroczystość poprzez kontrolę wydawania kart wstępu, zaś ciągi komunikacyjne, przejścia oraz dojścia zabezpieczono barierkami, płótkami, olinowaniem i obstawiono funkcjonariuszami służb mundurowych. Starano się uniemożliwić udział osobom związanym z opozycją (choć niektórym udało się spotkać z Papieżem), konfiskowano znaczki, emblematy, chorągiewki i transparenty solidarnościowe oraz przeprowadzano rozmowy ostrzegawcze z ich posiadaczami, niektórych karano nawet wysoką grzywną. Zdarzały się jednak sytuacje, gdy funkcjonariusze rezygnowali z zatrzymań i przeszukań (np. zakonnic), aby nie powodować sytuacji konfliktowych. Prowadzono też dokładną dokumentację fotograficzną, dzięki niej można było później zidentyfikować osoby, których nie zdołano ująć wcześniej. Badano także dary, które otrzymał Ojciec Święty, nie tylko od strony pirotechnicznej, ale też sprawdzano czy nie zawierały niepożądanych treści politycznych.

Według danych SB w uroczystości wzięło udział ok. 150 tys. uczestników, z czego 12 tys. przybyło w 18 zorganizowanych pielgrzymkach. Obchody transmitowano w radiu i telewizji.

Materiały z zasobu Archiwum IPN w Warszawie

Stenogramy dot. uroczystości z udziałem Papieża w Niepokalanowie w dn. 13 VI 1983 r., IPN BU 1585/4632, s.50-61, cały dokument w załączonym pliku .pdf

Informacja nr 166a Departamentu IV MSW z dn. 18 VI 1983 r. dot. sytuacji w środowiskach kontrolowanych przez Departament IV i wydziały IV KWMO - komentarze dot. wizyty Papieża w Warszawie, Niepokalanowie i Częstochowie, IPN BU 1585/4632, s.46-47, cały dokument w załączonym pliku .pdf

Stenogram wystąpienia Jana Pawła II w Niepokalanowie w dn. 13 VI 1983 r.; Dokument z zasobu Wyższej Szkoły Oficerskiej MSW im. Feliksa Dzierżyńskiego w Legionowie, IPN BU 003263/429, s.2-9, cały dokument w załączonym pliku .pdf

Główny Zarząd Polityczny WP, Zarząd Propagandy i Agitacji - Informacja nr 4/W - pierwszy dzień wizyty papieża w Polsce, 13 VI 1983 r. - Niepokalanów, IPN BU 2192/13, s.86-88, cały dokument w załączonym pliku .pdf

Ocena przygotowań i pobytu Papieża Jana Pawła II w Niepokalanowie, dokument naczelnika Wydziału IV KWMO w Skierniewicach z 21 VI 1983 r. ; Dokument z zasobu Wyższej Szkoły Oficerskiej MSW im. Feliksa Dzierżyńskiego w Legionowie, IPN BU 003263/413, s.2-13, cały dokument w załączonym pliku .pdf

Materiały z zasobu IPN w Łodzi

Wytyczne

Plan działania

Plan działania

Dyrektora
Zarządu
Łączności MSW
z dn. 31 III 1983
r. w sprawie
przygotowania
łączności do
operacji
"Zorza", IPN Ld
357/1 s.8-12,
cały dokument
w załączonym
pliku .pdf

Sztabu KWMO
Skierniewice w
sprawie
operacyjnego i
fizycznego
zabezpieczenia
wizyty papieża
Jana Pawła II w
Niepokalanowie,
IPN Ld 357/1
s.13-16, cały
dokument w
załączonym
pliku .pdf

Sztabu KWMO
Skierniewice w
sprawie
przygotowania
łączności do
operacji
"Zorza", IPN Ld
357/1 s.24, cały
dokument w
załączonym
pliku .pdf

Schemat
struktury
kierowania i
dowodzenia w
operacji krypt.
"Zorza", IPN Ld
357/1 s.172,
cały dokument
w załączonym
pliku .pdf

Zadania w
zakresie
bezpieczeństwa
i porządku
publicznego dla
sztabów KWMO
w Częstochowie,
Katowicach,
Krakowie,
Opolu,
Poznaniu,
Skierniewicach,
Wrocławiu i
KSMO w
Warszawie w
związku z
operacją krypt.
"Zorza", IPN Ld
462/3 t.1 s.3-12,
cały dokument
w załączonym
pliku .pdf

Pliki do pobrania

Materiały z zasobu Archiwum IPN w
Warszawie

[Stenogramy dot. uroczystości z udziałem Papieża w](#)

[Niepokalanowie w dn. 18 VI 1983 r., IPN BU 1585/4632, s.50-61 \(pdf, 1.67 MB\)](#)

[Informacja nr 166a Departamentu IV MSW z dn. 18 VI 1983 r. dot. sytuacji w środowiskach kontrolowanych przez Departament IV i wydziały IV KWMO – komentarze dot. wizyty Papieża w Warszawie, Niepokalanowie i Częstochowie, IPN BU 1585/4632, s.46-47 \(pdf, 253.17 KB\)](#)

[Stenogram wystąpienia Jana Pawła II w Niepokalanowie w dn. 18 VI 1983 r.; Dokument z zasobu Wyższej Szkoły Oficerskiej MSW im. Feliksa Dzierżyńskiego w Legionowie, IPN BU 003263/429, s.2-9 \(pdf, 1.44 MB\)](#)
[Główny Zarząd Polityczny WP, Zarząd Propagandy i Agitacji – Informacja nr 4/W – pierwszy dzień wizyty papieża w Polsce, 18 VI 1983 r. – Niepokalanów, IPN BU 2192/13, s.86-88 \(pdf, 205.74 KB\)](#)

[Ocena przygotowań i pobytu Papieża Jana Pawła II w Niepokalanowie, dokument naczelnika Wydziału IV KWMO w Skierniewicach z 21 VI 1983 r. ; Dokument z zasobu Wyższej Szkoły Oficerskiej MSW im. Feliksa Dzierżyńskiego w Legionowie, IPN BU 003263/413, s.2-13 \(pdf, 1.91 MB\)](#)

Materiały z zasobu IPN w Łodzi

[Wytyczne Dyrektora Zarządu Łączności MSW z dn. 31 III 1983 r. w sprawie przygotowania łączności do operacji "Zorza", IPN Ld 357/1 s.8-12 \(pdf, 869.21 KB\)](#)

[Plan działania Sztabu KWMO Skierniewice w sprawie operacyjnego i fizycznego zabezpieczenia wizyty papieża Jana Pawła II w Niepokalanowie, IPN Ld 357/1 s.13-16 \(pdf, 449.99 KB\)](#)

[Plan działania Sztabu KWMO Skierniewice w sprawie przygotowania łączności do operacji "Zorza", IPN Ld 357/1 s.24 \(pdf, 312.56 KB\)](#)

[Schemat struktury kierowania i dowodzenia w operacji krypt. "Zorza", IPN Ld 357/1 s.172 \(pdf, 161.06 KB\)](#)

[Zadania w zakresie bezpieczeństwa i porządku publicznego dla sztabów KWMO w Częstochowie, Katowicach, Krakowie, Opolu, Poznaniu, Skierniewicach, Wrocławiu i KSMO w Warszawie w związku z operacją krypt. "Zorza", IPN Ld 462/3 t.1 s.3-12 \(pdf, 1.48 MB\)](#)

Jan Paweł II
modli się w
celi ojca
Maksymilia
na Kolbego
w
Klasztorze
Ojców
Franciszkan
ów w

Zaproszeni
na
uroczystość
i z
udziałem
Jana Pawła
II w
Niepokalan
owie w dn.
18 VI 1983

Niepokalan
owie. Za
Papieżem
od lewej
kłęczę:
przełożony
zakonu,
prymas
Józef
Giemp,
kardynał
Franciszek
Macharski,
syg.
IPNB-7-14
-4-1-1

r., IPN Bi
625/4,
Kolekcja:
Jan Beszta-
Borowski

Powiązane informacje

Fotografie Niepokalanów (18 VI)

Niepokalanów (18 VI)

GRAFIKI, BROSZURY, ULOTKI

Grafiki Niepokalanów
(18 VI)

MAPY, PLANY, SZKICE SYTUACYJNE

Mapy Niepokalanów (18
VI)